

Шведско
школство за
новодошле

Serbiska

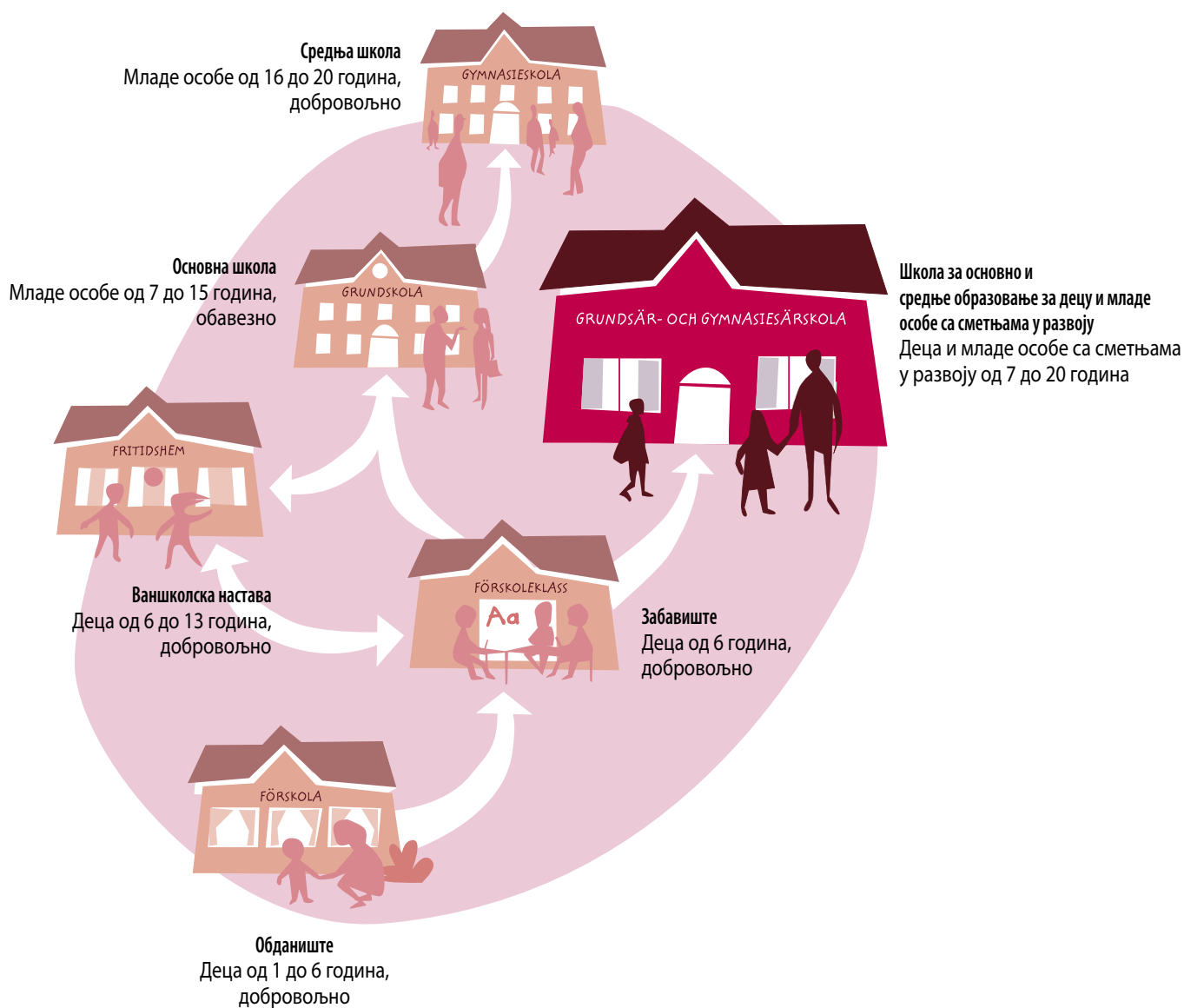
За децу и младе од 7 до 20 година

Школа за основно и за средње образовање за децу и младе са сметњама у развоју

Skolverket

Овако изгледа шведско школство

Када напуни 1 годину, Ваше дете може да иде у обданиште. У обданишту је важно играње. Када дете напуни 6 година, може да иде у забавиште. Обданиште и забавиште су добровољни.

Сва деца иду у основну школу од узраста око 7 година, и то је обавезно. Обавезно образовање односи се на 1–9 разред, тачније 9 година.

Затим већина младих особа иде у средњу школу три године. Новодошли који су добили дозволу за стални боравак имају право да почну своје средње образовање пре завршетка пролећног полугођа у години када пуне 20 година; особе које траже азил пре него што напуне 18 година. Постоје одређени услови за прелазне оцене. Средња школа припрема за факултет или за вишу школу, или директно за посао.

Основна школа за децу и младе особе са сметњама у развоју

Деветгодишња основна школа је обавезна у Шведској. Већина деце почиње првим разредом у јесен када напуне 7 година. Свака школска година састоји се од два полутођа, једно јесење и друго пролећно.

Деца са сметњама у развоју не сналазе се увек у обичној основној школи. Тада та деца могу да иду у основну школу за децу са сметњама у развоју. То је посебан вид школе који нуди одговарајуће образовање, у складу са способностима и потребама сваког ученика. Сваки ученик има право да се образује у школи и да се радује када напредује.

Ако после девет година ученик у основној школи за децу са сметњама у развоју не успе да савлада знање, има право да продужи учење још две године.

Пре него што се ученик упише у основну школу за децу са сметњама у развоју, треба извршити испитивања. Ради се педагошка, психолошка, медицинска и социјална процена. Школа треба да се посаветује са родитељима,

а Ви као родитељ треба да дате свој допринос пре него што се дете упише. Важно је сазнати и лично мишљење детета.

Образовање у основној школи за децу са сметњама у развоју, поред доприноса знању, треба да допринесе и личном развоју, друштвеном заједништву, као и да дâ добру основу за учествовање у заједници.

После основне школе за децу са сметњама у развоју, ученици могу да продуже даље образовање у четворогодишњој средњој школи за младе особе са сметњама у развоју. За разлику од основне школе за децу са сметњама у развоју, средња школа за младе особе са сметњама у развоју је добровољна. Циљ је да ученици могу да извршавају обичне задатке у професионалном животу.

Школа за основно и средње образовање за децу и младе особе са сметњама у развоју је бесплатна. То значи да Ви као родитељ не плаћате ништа за образовање, за књиге и за школски материјал.

Основна школа за децу са сметњама у развоју прилагођава се детету

Основна школа за децу са сметњама у развоју је флексибилна и прилагођава обучавање и учење потребама Вашег детета. Ученици изучавају предмете или одређене области. Настава може да укључује предмете из обавезних наставних планова за основне школе, али без истих

очекивања стеченог знања и брзине учења. У основној школи за децу са сметњама у развоју постоји посебно усмерење које се зове „школа за обуку”. Оно одговара ученицима који не могу у потпуности или делимично да савладају наставни предмет.

Оцене и сведочанства из основне школе за децу са сметњама у развоју

Ако ученик или родитељ желе, ученик може добити оцене на крају сваког полугођа од 6. до 9. разреда.

Постоји пет оцена у основној и средњој школи за децу и младе особе са сметњама у развоју: А, В, С, D и Е. А је највиша оцена, а најнижа је Е. Ако ученик не успе да испуни

услове за Е, не добија оцену. Не употребљавају се оцена F или минус.

После завршеног образовања сви ученици добијају сведочанство о основној школи за децу са сметњама у развоју, које се може допунити општим мишљењем о постигнутом успеху.

Средња школа за младе особе са сметњама у развоју

Пре него што ученик почне да посећује средњу школу за младе особе са сметњама у развоју, општина врши педагошку, психолошку, медицинску и социјалну процену да ли је то прави образовни облик за ученика. Матична општина најпре треба да провери да ли ученик припада циљној групи средње школе за младе особе са сметњама у развоју. Одлука треба да се базира на истом испитивању као и за основну школу за децу са сметњама у развоју.

Средња школа за младе особе са сметњама у развоју траје четири године. Постоје национални и појединачни програми, између којих можете да бирате. Циљ наставе је да ученици могу да извршавају једноставне радне задатке у професионалном животу или да могу да уче даље. Ученици који не могу да прате наставу према националном програму, прате наставу према индивидуалном програму. Индивидуални програми су прилагођени потребама и способностима ученика.

Обука треба да буде осмишљена за подстицање друштвеног заједништва. Треба се развијати способност ученика да самостално и заједно са другима стиче знање. Сви ученици добијају индивидуални наставни план.

Национални програм у средњој школи за младе особе са сметњама у развоју

- Администрација, трговина и руковање робом
- Естетске делатности
- Имовина, објекти и градња
- Брига о возилима и руковање робом
- Занати и производња
- Хотели, ресторани и пекаре
- Здравље, брига и нега
- Друштво, природа и језик
- Шуме, земља и животиње

Предмети покривени индивидуалним програмима

- Естетске делатности
- Кућна економија
- Спорт и здравље
- Природа и животна средина
- Појединци и друштво
- Језик и комуникација

Ученици из средње школе за младе особе са сметњама у развоју могу посећивати ванредни програм као алтернативу или припрему за средње школе за младе особе са сметњама у развоју. Општина је дужна да овим ученицима понуди увод у професије и индивидуалну алтернативу, ако они желе такво образовање. Општина може да им понуди и увод у језик.

Настава је организована на следећи начин

Настава према националном програму у средњој школи за младе особе са сметњама у развоју састављена је од предмета који садрже разна предавања.

- Одређени предмети су заједнички за све. То су: енглески језик, уметност, историја, физичко васпитање, друштвене науке, математика, природне науке, религија, друштвене науке и шведски језик или шведски као страни језик.
- Ученици уче и друге предмете, али то зависи од изабраног програма. Исто тако, у

сваком програму постоје разна предавања за продубљивање програма. Идеја о продубљивању програма је да ученик научи нешто више о некој професији или предмету.

- Ученик ће изабрати два предавања по свом виђењу.

Настава у свим програмима је усмерена. Настава у средњој школи за млада лица са сметњама у развоју може се изводити и као стажирање. То значи да се најмање половина наставе изводи на радном месту.

Оцене и сведочанства из средње школе за младе особе са сметњама у развоју

Постоји пет оцена у средњој школи за младе особе са сметњама у развоју: А, В, С, D и Е. А је највиша оцена, а најнижа је Е. Ако ученик не успе да испуни услове за Е, не добија оцену. Не употребљавају се оцена F или минус.

Сви који прате национални програм у средњој школи, школовање завршавају

радом за крај средње школе за млада лица са сметњама у развоју. Ученик треба да покаже шта уме да уради од наученог у настави.

После завршетка школе ученици добијају сведочанство о средњој школи за младе особе са сметњама у развоју, у којем су наведене оцене које су добили.

Избор школе

Ако желите помоћ у бирању школе и програма, можете разговарати са саветником. Саветник постоји у свим школама, основним и средњим.

Ученик може сам да изабере школу у својој општини или изван ње. Општина има своје школе, али има и самосталне. Самостална школа може да се води као бизнис, фондација или као удружење. Све школе су бесплатне и имају исте захтеве у односу на стечено знање. Они који похађају средњу школу за младе

особе са сметњама у развоју имају право и на продужено примање дечјег додатка. Ако ученик посећује уводни програм, важе студентске дотације.

Они који желе да иду у школу у другој општини или у самосталну школу, захтев за то подносе у матичној општини. У неким случајевима може се доделити и додаток за стан и за храну.

Ученик преузима одговорност и има утицај

Сви ученици треба да могу да имају утицај, да учествују и да преузимају одговорност у школи. Школа се темељи на демократским вредностима, исто као и остатак друштва.

Најмање једном у полугођу ученик и родитељ имају право да се сретну са професорима и да разговарају о студијама.

То се назива разговор о промовисању развоја. Разговара се како се одвија рад у школи и како се ученик уклапа у то. Даје се могућност да се утиче и да се одговара за своје школске обавезе. То је важан сусрет, где Ви као ученик или родитељ можете да постављате питања о стварима које Вас интересују.

Настава на матерњем језику и посебна подршка

Има ли Ваше дете други матерњи језик, а не шведски?

Дете има право на наставу на матерњем језику ако њиме добро влада и ако тај језик говорите код куће. То се може организовати ако постоји доступан професор за то. Ваше дете има право на саветовање на матерњем језику у вези са учењем. У уводном програму средње школе за млада лица са сметњама у развоју постоје могућности за увођење језика новодошлих у Шведску. Ученици који су посећивали школу за средње образовање за

лица са сметњама у развоју могу да добију подршку преко уводног програма, на пример, увод у професију или индивидуалну алтернативу.

Ученик који посећује национални програм у средњој школи за млади особе са сметњама у развоју и који ризикује да не добије признато сведочанство из неког курса, има право на посебну подршку. Ученик, родитељ, професор и ректор састају се у таквој ситуацији да би се договорили око програма за извршење.

Den svenska
skolan för
nyanlända

Beställningsuppgifter:

Fritzes kundservice
106 47 Stockholm
Telefon: 08-690 95 76
E-post: skolverket@fritzes.se
www.skolverket.se

Bilder: Folio, Michael McClain,
Matton, Johnér, iStock

Illustratör: Helena Halvarsson

Grafisk form: Jupiter Reklam

Grafisk produktion: Space360

Översättning: Space360

Skolverket

skolverket.se/nyanlanda